

عنوان پروژه: پیشنهاد ساختار مناسب برای ساماندهی و تشکیل بازار محلی آب بر

اساس تجربیات جهانی و ملی، مطالعه موردی: منطقه اسکو «دکتر مهدی ضرغامی»

مدیریت سازگار و مشارکتی منابع آب، مهم‌ترین راهکار برای حفظ این منبع محدود در شرایط بحرانی حاضر می‌باشد. برقراری تعادل بین عرضه و تقاضای آب از طریق ساز و کار قیمت، باعث افزایش بهره‌وری مصرف آب می‌گردد و بهترین روش برای قیمت‌گذاری، تنظیم قیمت بوسیله مصرف‌کننده در ساختار بازار می‌باشد. هدف اصلی تحقیق حاضر تحلیل و شناخت بازار آب در منطقه مورد بررسی و ارائه راهکارهایی برای بهبود بازار آب موجود می‌باشد. در این راستا بازار محلی آب موجود در شهرستان اسکو (آذربایجان شرقی) مورد مطالعه قرار گرفته است. با بررسی بازارهای آب در سطح ملی و بین‌المللی، بازار آب اسکو با بازارهای مطالعه شده مقایسه شده است. بعد از شناسایی وجود بازار در منطقه، به تحلیل و ارزیابی بهره‌برداران به‌عنوان رکن اصلی بازار، نحوه انجام مبادلات، شیوه قیمت‌گذاری و نحوه اطلاع‌رسانی پرداخته شده است. عمده منبع تأمین آب کشاورزی در منطقه اسکو منابع آب زیرزمینی می‌باشد و نحوه تخصیص و صدور مجوز بهره‌برداری از چاه‌های زیرزمینی بر اساس مالکیت زمین و الگوی کشت می‌باشد. لذا پروانه بهره‌برداری از چاه به همراه سند مالکیت زمین صادر می‌شود و کشاورزان در صورت تمایل، بصورت غیر رسمی به مبادله آب می‌پردازند. بر طبق نتایج این تحقیق، مبادلات آب در شهرستان اسکو به سه صورت موقت، سالانه و دائمی انجام می‌شوند، ولی اکثر مبادلات صورت گرفته، بصورت موقت می‌باشند. در سال مورد مطالعه (۱۳۹۳-۱۳۹۲)، قیمت میانگین هر مترمکعب آب در مبادلات موقت در حدود ۱۸۲۵ ریال بوده است. بر اساس نتایج این تحقیق جهت تقویت، ساماندهی و گسترش بازار آب موجود در منطقه اسکو مهم‌ترین اقدامات لازم عبارتند از: به رسمیت شناختن تجارت آب و رفع محدودیت‌های قانونی موجود در این زمینه، تعریف قانونی حق آبه‌ها، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های لازم برای ثبت معاملات، تدوین سازوکارهایی برای آگاهی کامل مشارکت‌کنندگان در بازار و ایجاد زیرساخت‌های مناسب انتقال آب برای تسهیل مبادلات آبی در این منطقه. الگوی آرایه شده در این تحقیق قابل توسعه برای مطالعه سایر بازارهای محلی آب می‌باشد.